

HUISBRAND

HUISBRAND

'n Brand kan in net twee tot vier minute lewensgevaarlik word. 'n Woning kan in vyf tot tien minute in 'n see van vlamme staan.

Leer oor brand

- **'n Brand is VINNIG!** In minder as 30 sekondes kan 'n vlammetjie in 'n groot brand verander. Dit neem slegs minute vir dik swart rook om 'n huis te vul of in 'n see van vlamme te laat staan.
- **'n Brand is WARM!** Hitte is 'n groter bedreiging as vlamme. Kamertemperature gedurende 'n brand kan 100 grade wees op vloerhoogte en styg tot 600 grade op ooghoogte. Om hierdie ekstra warm lug in te asem sal jou longe brand en klere tot op jou vel smelt.
- **'n Brand is DONKER!** 'n Brand begin helder, maar bring vinnig swart rook en algehele donkerte voort.
- **'n Brand is DODELIK!** Rook en giftige gasse maak meer mense dood as wat die vlamme doen. Brand produseer giftige gasse wat jou disoriënteer en slaperig maak.

Voor 'n brand

Indien jy verseker is, kontak jou versekeringsmaatskappy vir gedetailleerde instruksies oor hoe om jou eiendom te beskerm, om 'n inventaris te bestuur en om maatskappye wat brandskade herstel te kontak

Stel 'n brandnoodplan op en oefen dit.

Onthou dat in die geval van 'n brand elke sekonde tel. Noodplanne help jou om vinnig uit jou huis te kom. Oefen jou huis se brandnoodplan twee keer 'n jaar. 'n Paar wenke om te oorweeg wanneer jy hierdie plan voorberei behels:

- Vind twee maniere om uit elke kamer te kom indien die primêre pad versper is deur brand en rook.
- Maak seker dat vensters nie vassit, skerms uitgehaal kan word en dat diefwering behoorlik kan oopmaak.
- Oefen om in die donker of met jou oë toe jou pad uit die huis te voel.
- Leer kinders om nie weg te kruip vir brandweermanne nie.
- Indien jy 'n loopraam of rystoel gebruik, gaan alle uitgange na om seker te maak dat jy deur die deuropening sal kan kom.

Wenke vir brandveiligheid

- Maak digitale kopieë van waardevolle dokumente en rekords soos geboortesertifikate.
- Slaap met jou kamerdeur toe.
- Hou 'n brandblusser in jou kombuis.
- Oorweeg dit om 'n outomatiese brandsprinkelaarstelsel in jou woning te installeer.
- Bêre vuurhoutjies en aanstekers in 'n veilige plek, buite die bereik van kinders.
- Installeer rookalarms.
- Hou vlambare voorwerpe ten minste een meter weg van enige hittebron.

Gedurende 'n brand

- Val op die grond neer en kruip laag onder enige rook na die uitgang. Dik rook en giftige gasse versamel eerste teen die plafon.
- Voor jy 'n deur oopmaak, voel aan die deurknop en deur. Indien die een of die ander warm is, of daar rook om die deur kom, los die deur toe en gebruik jou tweede pad uit.
- Indien jy die deur oopmaak, maak dit stadig oop. Wees gereed om dit vinnig toe te maak as daar dik rook of vuur teenwoordig is.
- Indien jy nie by iemand kan kom wat hulp nodig het nie, verlaat die huis en los die brandweer. Sê vir die noodoperateur waar die persoon is.
- Indien troeteldiere in die huis vasgekeer is, sê dadelik vir die brandweermanne.
- As jy nie kan uitkom nie, maak die deur toe en bedek die luggate en krake rondom die deure met lap of stroke materiaal om die rook buite te hou. Bel die brandweer. Meld waar jy is en sein vir hulp by die venster met 'n ligkleurige lap of 'n flits.
- Moenie terughardloop in die huis in terwyl die huis nog brand nie.
- As jou klere aan die brand slaan, val en rol – stop onmiddellik, val op die grond en hou jou gesig toe met jou hande. Rol om en om of vorentoe en agtertoe tot die brand dood is. As jy of iemand anders nie kan stop, val en rol nie, smoor die vlamme met 'n kombors of handdoek. Gebruik koel water om die brandwond dadelik vir tien tot twintig minute te behandel. Bedek met 'n skoon, droë lap. Kry dadelik mediese hulp.

Na 'n brand

- Maak seker by die brandweer of dit veilig is om by jou woning in te gaan.
- Moenie probeer om nutsdienste self te koppel nie. Die brandweer moet seker maak dat dit veilig is om nutsdienste te gebruik of dat dit ontkoppel is voor hulle die terrein verlaat.
- Kry die brandverslag van die plaaslike brandweer.
- Neem 'n inventaris van beskadigde eiendom en items. Moenie enige beskadigde goedere weggooi tot jy nie die inventaris van jou items gemaak het nie.
- Begin om kwitansies te hou vir enige geld wat jy spandeer het met betrekking tot brandverlies. Hierdie kwitansies kan later deur jou versekeringsmaatskappy benodig word en om verliese te verifieer.
- Stel jou versekeringsmaatskappy in kennis van die brand.

Voorkom huisbrande

Huisbrande is afweerbaar. Die volgende is eenvoudige stappe wat elkeen van ons kan neem om 'n tragedie te voorkom.

In Suid-Afrikaanse huise is rookalarms nie so algemeen nie, maar dit is die verantwoordelike ding om te doen om jou en jou familie veilig te hou.

'n Werkende rookalarm kan jou kans om 'n dodelik huisbrand te oorleef aansienlik verhoog:

- Vervang batterye twee keer 'n jaar tensy jy 10 jaar litiumbatterye gebruik.
- Installeer rookalarms op elke vlak van jou huis, insluitend die kelderverdieping.
- Vervang die hele rookalarmeenheid elke 10 jaar of volgens die vervaardiger se instruksies.
- Moenie 'n rookalarm deaktiveer terwyl jy kook nie – dit kan 'n baie dodelike fout wees.
- Hoorbare alarms is beskikbaar vir gesiggestremde persone en rookalarms met 'n vibrerende kussinkie of flikkerlig is beskikbaar vir gehoorgestremde persone.

Kook

- Bly in die kombuis as jy kos braai, rooster of panrooster. Skakel die stoof af as jy die kombuis selfs net vir 'n kort tydperk verlaat.
- Dra kort, noupassende of styf opgerolde moue wanneer jy kook.
- Plaas braaitoestelle ten minste drie meter van die sykante en dekreëlings en nie onder die blare en oorhangende takke nie.
- Hou die brandblusser byderhand.
- Wanneer jy kook en olie begin oor die pan kook, bedek die pan met 'n deksel of gebruik jou brandblusser. Moenie die brand met water probeer blus nie.

Elektriese en toestelveiligheid

- Uitgerafelde drade kan brande veroorsaak. Vervang alle verslete, ou of beskadigde toestelkoorde onmiddellik en moenie koorde onder matte of meubels wegsteek nie.
- Indien 'n toestel 'n driepenprop het, gebruik dit slegs in 'n driepenkragepunt. Moenie dit in 'n tweepenkragepunt of verlengingskoord probeer forseer nie.
- Skakel ligskakelaars wat warm is as jy daaraan raak en ligte wat flikker onmiddellik af en laat professioneel vervang.

Vakansieveiligheid

- Stel ligte wat op 'n tydtoestel gekoppel is om af te skakel in die aand of wanneer jy die huis verlaat.
- Vervang enige stringligte met verslete of gebreekte koorde of los gloeilampkonneksies.
- Hou kerse ten minste 30 cm weg van vlambare materiaal of oorweeg dit om vlamlose kerse te gebruik.
- Gee jou Kersboom daaglik water en moenie dat dit uitdroog nie. 'n Droë boom is meer vlambaar.
- Moenie verlengingskoorde en kragpunte oorlaai nie.

Kaggels en houtbrandende stowe

- Inspekteer houtbrandende stowe se pype en skoorstene jaarliks en gaan dikwels na vir skade of obstrukties.
- Maak die kaggel skoon: Voor jy die kaggel gebruik, maak seker dat dit skoon is en dat daar nie enige oorblyfsels, roet of kreosootaanpaksel is nie. Dit sal help om brande in skoorstene te voorkom.
- Gebruik droë en gedroogde hout: Brand slegs droë en gedroogde hardhout in jou kaggel. Nat en groen hout kan oormatige rook veroorsaak, wat kan lei tot kreosootaanpaksel en verhoging van die risiko van skoorsteenbrande.
- Gebruik 'n kaggelskerm: 'n Kaggelskerm kan verhoed dat gloeiende kole en vonke uit die kaggel ontsnap en nabygeleë brandbare stowwe aan die brand steek.
- Hou vlambare materiaal weg: Hou enige vlambare materiaal soos gordyne, meubels en papier weg van die kaggel om brande te voorkom.
- Monitor die brand: Hou altyd 'n oog op die vuur en moet dit nooit sonder toesig los nie. Wanneer jy klaar die kaggel gebruik het, maak seker die vuur is heeltemal geblus voor jy die kamer verlaat.

- Installeer rook- en koolstofmonoksiedverklidders: Maak seker jou huis het werkende rook- en koolstofmonoksiedverklidders en toets hulle gereeld.
- Laat jou skoorsteen nagaan: Laat jou skoorsteen een keer 'n jaar deur 'n professionele skoorsteenveer nagegaan en skoongemaak word om kreosootaanpaksel te voorkom en te verseker dat die skoorsteen behoorlik funksioneer.

VPG-verwarmers

VPG (vloei-bare petroleumgas) is 'n gewilde brandstofbron wat in baie huise gebruik word vir kook en verhitting. Dit kan egter gevaarlik wees indien dit nie behoorlik hanteer word nie. Hier is 'n paar wenke vir die veilige gebruik van VPG in jou huis.

- Maak seker jou VPG-stelsel is behoorlik deur 'n gekwalifiseerde tegnikus geïnstalleer. Inspekteer en hou jou stelsel gereeld in stand om toe te sien dat dit in 'n goeie werkende toestand is.
- Moenie met die VPG-stelsel peuter nie. Dit sluit die verandering en die herstel daarvan in.
- Bêre VPG-silinders in 'n koel, droë plek, weg van hittebronne en direkte sonlig. Hou hulle regop en maak seker dat hulle stewig vasgemaak is.
- Gebruik VPG-toestelle in 'n goed geventileerde area. Maak vensters of deure oop om behoorlike lugvloei te verseker.
- Moenie VPG-toestelle sonder toesig los terwyl jy dit gebruik nie. Draai altyd die gas toe as jy klaar gekook of verwarm het.
- Hou 'n brandblusser byderhand in geval van 'n noodgeval.
- Moenie rook of vuurhoutjies naby VPG-toestelle of -silinders gebruik nie.
- In geval van 'n gaslekkasie, draai dadelik die gastoevoer af en maak vensters en deure oop om die area te ventileer. Ontruim die plek en bel die nooddienste. Moenie elektriese skakelaars of toestelle of 'n vuurhoutjie aansteek of aansteker gebruik naby die lekkasie nie.

Hou kinders veilig

- Leer kinders dat vuur 'n instrument is, nie 'n speelding nie sodat hulle nie met vuur speel nie.
- Bêre vuurhoutjies en aanstekers buite bereik en sig van kinders, verkieslik in 'n toegesluite kabinet.
- Moenie jou kinders vir 'n kort tyd sonder toesig los naby werkende stowe of brandende kerse nie.

Paraffien

- Bêre paraffienprodukte in 'n koel droë plek en weg van direkte sonlig. Hou dit buite die bereik van kinders en troeteldiere.
- Moenie paraffien in plastiese koeldrankbottels bêre nie.
- Wees versigtig wanneer jy petroleumparaffienprodukte gebruik naby oop vlamme of hittebronne, want dit is vlambaar.
- Moenie petroleumparaffienprodukte inneem nie, want dit kan skadelik wees indien dit ingesluk word. Indien ingesluk, soek onmiddellik mediese hulp.

Hou kerse

- Kerse altyd weg van vlambare materiaal, soos gordyne, papier en ander versierings.
- Hou versierings buite die bereik van kinders en troeteldiere.
- Plaas kerse in stewige houers wat nie maklik sal omval nie.
- Moenie kerse sonder toesig los nie.
- Vermy dit om kerse in 'n trek of naby luggate te sit, want dit kan veroorsaak dat dit oneweredig brand en drup.
- Plaas kerse ten minste 10 cm van mekaar af.
- Moenie aan 'n kers vat of skuif terwyl dit brand nie aangesien die was en houer warm kan wees.
- Gebruik 'n kerssnuiters om kerse dood te maak eerder as om dit uit te blaas.
- Moenie 'n kers as 'n nagliggie gebruik of dit laat brand terwyl jy slaap nie.

Nog wenke om brande te voorkom

- Moenie die stoof of oond gebruik om jou huis te verhit nie.
- Hou ontvlambare en brandbare vloeistowwe weg van hittebronne.
- Draagbare kragopwekkers moet nóóit binne gebruik word nie en behoort slegs buite in goed geventileerde areas met brandstof gevul te word.

